

K VELENÍ VOJSKŮM SPOJENECKÉHO SLOŽENÍ

XXVI. sjezd KSSS i XVI. sjezd KSČ ukázaly, že hrozba nové světové války není odstraněna. Vzhledem k tomu, že existuje seskupení imperialistických a socialistických států, můžeme předpokládat, že válka by měla koaliční charakter. Proto je vysoce aktuální zabývat se trvale a důsledně otázkami přípravy a vedení operací svazy vojsk spojeneckého složení a otázkami velení těmito vojskům.

Již z doby Velké vlastenecké války máme příklady velení vojskům spojeneckého složení. V řadě operací, počínaje rokem 1943, působily společně se Sovětskou armádou polské a československé svazky a svazy a v závěrečném období Velké vlastenecké války i bulharská, rumunská, maďarská a jugoslávská vojska. Ve válce proti Japonsku se Sovětskou armádou bojovala i vojska Mongolské lidové republiky.

Zkušenosti z Velké vlastenecké války se používají v praxi při společných cvičeních armád bratrských socialistických zemí — účastníků Varšavské smlouvy.

Operační svazy spojeneckého složení nejsou v míru vytvořeny. Mohou se vytvářet při přípravě operace, při jejím zahájení nebo v průběhu vedení operace (bojové činnosti). Spojenecké složení bude nejčastějším jevem na stupni vyšší svaz a svaz. Největší část operačního svazu spojeneckého složení bude mít jednu státní příslušnost, menší část mohou tvořit vojska ostatních spřátelených států.

Požadavky na velení i hlavní zásady velení operačním svazům spojeneckého složení socialistických zemí jsou obecně platné, protože jsou určeny jednotnou vojenskou doktrínou těchto zemí. Organizace velení vojskům operačních svazů spojeneckého složení má však řadu zvláštností, a to:

- podřízení spojeneckých vojsk jednomu velení za podmínek, kdy zásobování a materiální zabezpečení mohou uskutečňovat orgány příslušného státu,
- rozdíly v technickém vybavení,

- odlišnosti v organizační struktuře,
- rozdíly v prostředcích velení,
- rozdíly v metodách práce orgánů velení,
- jazykové rozdíly a další.

Tyto zvláštnosti vyžadují, aby byly předem stanoveny a rozděleny funkce a vzájemné vztahy mezi velitelem a orgány velení operačního svazu a orgány národního velení. K dosažení sladění práce může být výhodná vzájemná výměna operačních skupin těchto orgánů.

Praxe společných cvičení armád — účastníků Varšavské smlouvy ukazuje, že velitel a jemu podřízené orgány velení operačního svazu spojeneckého složení budou zpravidla příslušníky toho státu, ze kterého je podstatná část vojsk daného operačního svazu.

K zabezpečení velení vojskům jiné národnosti se vyčleňují a vysílají ze štábů svazů národních vojsk zvláštní představitelé nebo styčné skupiny s potřebnými spojovacími prostředky do štábu operačního svazu. Štáb svazu spojeneckého složení může obdobné skupiny vysílat také sám.

K přesnějšímu řízení podřízených spojeneckých vojsk může být např. do polního velení vyššího svazu zařazen zástupce velitele s operační skupinou důstojníků vybraných z té spojenecké armády, jejíž vojska jsou začleněna do jeho sestavy. Tytéž orgány mohou mít svazy, do jejichž složení budou patřit svazky jiných spojeneckých armád.

V sestavě operační skupiny spojeneckého svazu při polním velení vyššího svazu může být 10—15 generálů a důstojníků ve složení: političtí pracovníci, důstojníci operačního směru, příslušníci raketového vojska a dělostřelectva, letectva, týlu, spojovacího vojska, šifrové služby, překladatelé a v případě potřeby i důstojníci speciálních vojsk a služeb.

Operační skupina vyššího svazu při štábu spojeneckého svazu může být menší a může zahrnovat politického pracovníka, důstojníka operačního směru a důstojníky hlavních druhů vojsk.

K poskytnutí pomoci při řešení otázek týlového a technického zabezpečení se k dočasně podřízeným svazům (svazkům) mohou vysílat na vyžádání velení těchto vojsk operační týlové skupiny, do jejichž složení budou patřit důstojníci technických a týlových služeb.

V práci orgánů velení svazů spojeneckého složení mohou vzniknout potíže z jazykových důvodů. Tyto potíže můžeme překonat řadou opatření, jako:

- využitím tlumočnicků,
- komplexním složením styčných skupin vysílaných do svazů bratrských vojsk (ovládajících jazyk dané armády),
- zpracováním bojových dokumentů na jednotných formulářích v jednotném jazyce apod.

V národních svazech (svazcích) zůstane však pracovním jazykem rodná řeč. Zabezpečení součinnosti spojení ve svazech spojeneckého složení se může řešit vysláním styčných skupin vybavených spojovacími prostředky s jejich obsluhami nebo samostatně na místa velení svazů (svazků) bratrské armády, vybudováním spojení mezi svazy a svazky národních armád, vzájemnou výměnou národních obsluh z každé země, přičemž spojovací prostředky se vyčleňují až na místě.

Všechny směrnice, rozkazy a nařízení, předávané ústně, je nezbytné potvrdit písemně v jednotném, přijatém jazyce (ruština).

Velitel a štáb svazu spojeneckého složení jsou povinni správně pochopit úkol stanovený svazu (svazku) jiného bratrského státu. Toto ustanovení je velmi důležité z hlediska jazykových rozdílů, které by mohly vést k nepřesnostem v pojetí a podrobnostech stanovených úkolů.

Velký význam pro předávání bojových úkolů má i určení jednotných signálů zvláště v oblasti bojové pohotovosti vojsk, pro zahájení bojové činnosti, přechod k bojové činnosti za použití jaderných zbraní apod.

Pro zabezpečení velení je důležité mít jednotné formy bojových dokumentů a topografických map, jednotné situační značky, jednotnou operačně taktickou terminologii, jednotné signály pro velení apod.

Toho se může dosáhnout společnou přípravou generálů a důstojníků bratrských zemí ve vojenských učilištích a akademích, při cvičení se štáby a vojsky spojeneckého složení, zaváděním jednotných řádů, předpisů, příruček, pomůcek ve všech spojeneckých armádách a dalšími opatřeními.

Při velení vojskům spojeneckého složení je vhodné využívat grafické a formalizované bojové dokumenty. Grafické dokumenty jsou nejnázornější, obsahují málo textu, vyžadují i menší překlad, umožňují i v podstatě se vyhnout chybám při ujasňování dokumentu (úkolů).

Použití formalizovaných bojových dokumentů orgány velení bratrských armád má mnohem větší výhody, než když se tyto používají v rámci jedné národní armády. Tyto výhody se projeví zvláště tehdy, je-li třeba přeložit bojové dokumenty z jednoho jazyka do druhého. Formalizované dokumenty mají (nebo by měly mít) konstantní informace v národním jazyce, proto zbývá přeložit pouze proměnnou informaci.

Zvláštnosti velení vojskům spojeneckého složení v operacích jsou velice konkrétní a proto se chci alespoň krátce o nich zmínit.

Při přípravě a vedení operací vyššího svazu (svazku) spojeneckého složení je třeba brát v úvahu politické a národní zvláštnosti bratrské armády i země, bojové složení, stupně bojové pohotovosti a další faktory, které charakterizují stav a bojové možnosti svazů a svazků ozbrojených sil bratrských zemí.

Při přípravě operace budou mít zvláštnosti velení vojskům své místo ve všech opatřeních.

Při ujasňování úkolu si musí velitel ujasnit nejen úlohu a místo vyššího svazu (svazu) při plnění úkolů strategické operace, ale i úlohu a místo svazů a svazků spojeneckých zemí, které jsou v sestavě vyššího svazu (svazu). Současně je velitel povinen stanovit i způsob součinnosti se sousedy a vojsky PVO různých zemí při plnění stanoveného úkolu.

Při hodnocení situace je třeba věnovat pozornost národnostnímu složení protistojícího nepřítele také i proto, že v jeho sestavě mohou být vojska stejné národnosti jako ve svazku (svazcích) spojeneckého složení, patřících do sestavy vyššího svazu (svazu).

Zabezpečení těsné součinnosti vojsk spojeneckého operačního uskupení je rozhodující podmínkou jejich úspěšné činnosti. Obecné základní otázky součinnosti mezi spojeneckými svazy se mohou řešit na společných cvičeních s vojsky, na štábních cvičeních, na polních výjezdech (rekognoskacích) velitelských a štábních orgánů v podmínkách přibližujících se reálné situaci. Platí však zásada, že otázky součinnosti mohou být nejlépe rozpracovány při osobní účasti funkcionářů vyššího svazu a svazu na přípravě operace.

Velkou pomoc pro velitele a štáb vyššího svazu (svazu) k dosažení úzké součinnosti znamenají představitelé a styčné skupiny, které si štáb vyššího sva-

zu a spojeneckého svazu navzájem vyměňují a na jejich složení a předurčení jsem poukázal v obecné části článku. Pro zabezpečení těsné součinnosti jsou nezbytné jednotné dokumenty pro součinnost, stanovení přesného způsobu výměny informací a udržování nepřetržitého spojení mezi štáby.

Velení vojskům spojeneckého složení **v průběhu operace** je založeno na obecných zásadách s přihlédnutím k požadavkům, které vyplývají ze specifických zvláštností procesů velení v bratrských armádách.

V průběhu operace se mohou vyššímu svazu (svazu) podřizovat svazy (svazky) ze sestavy spojeneckých vojsk. Takovéto podřízení vyžaduje řadu opatření k zabezpečení odolného velení vojskům bratrského státu. Nejčastěji půjde o vzájemnou výměnu představitelů nebo styčných skupin, o vyčlenění spojovacích prostředků, o předání dokumentů pro velení (signální tabulky, dokumenty pro utajené velení apod.). V některých případech bude třeba znovu organizovat nebo obnovit součinnost vojsk, která plní společné úkoly v průběhu operace. Štáby vyššího svazu a svazu jsou povinny pečlivě kontrolovat znalost stanovených signálů pro součinnost a vzájemné rozpoznání. Všichni vojáci spojeneckého uskupení musí znát rozpoznávací znaky, vnější rozlišovací znaky zbraní a bojové techniky bratrských vojsk.

Trvalým úkolem velení operačním svazům spojeneckého složení je včasná organizace všech opatření k obnovení bojeschopnosti vojsk, náhrada ztrát osob, zbraní a bojové techniky, neboť tyto úkoly mohou být uskutečněny podle zásad platných v dané národní armádě.

Při obnovování narušeného velení vojskům je třeba přihlédnout k tomu, že i dočasné předání velení vyššího svazu (svazu) spojeneckého složení nemůže být vždy uskutečněno pro jazykové rozdíly i pro možný nedostatek odpovídajících spojovacích prostředků.

Zvláštnosti velení vojskům spojeneckého složení existují i v dalších oblastech, jako jsou např.: formy bojových dokumentů, metodika práce operačních a styčných skupin.

Velení vojskům spojeneckého složení musí zabezpečit efektivní využívání všech spojeneckých vojsk a sil v operaci. Tyto otázky je nutné dále propracovávat a využívat všech poznatků ze cvičení.